

Luigi Giussani

Aan de oorsprong van de christelijke claim

ParCours, deel 2

uitgeverij
Betsaida
's-Hertogenbosch

Inhoudsopgave

Een uitnodiging tot lezen	
mgr. Gerard de Korte	7
Woord vooraf	9
Inleiding	15
1 De religieuze creativiteit van de mens	25
1. Enkele houdingen van de religieuze creativiteit	27
2. Een waaier aan hypothesen	32
2 Het vereiste van een openbaring	37
1. Enkele voorbeelden	38
2. Tegenover een onvoorstelbare claim	46
3 Het raadsel als feit binnen de menselijke weg	49
1. Een omkering van de religieuze methode	51
2. Een hypothese die geen loutere hypothese meer is	53
3. Een probleem dat opgelost moet worden	55
4. Een feitelijk probleem	57
4 Hoe het probleem in de geschiedenis is ontstaan	61
1. Het feit als criterium	61
2. Een methodologisch aandachtspunt	67
3. Het vertrekpunt	70
5 Mettertijd, een diepe zekerheid	77
1. De weg van de overtuiging	77
2. Een vraag welt op en een zekerheid breekt door	86
3. Een geval van morele zekerheid	89
6 De pedagogie waarmee Christus zich openbaart	91
1. De hoofdlijnen van de openbaringspedagogie	95

2. Omwille van hem: het centrum van de vrijheid	97
3. Het moment van de identificatie	101
7 De expliciete verklaring	107
1. Het eerste ontluiken van een expliciete zelfopenbaring	110
2. Een uitdagende inhoud	111
3. De slotverklaring	117
4. De discretie van de vrijheid	119
8 Jezus' levensopvatting	121
1. Premisse: om te kunnen begrijpen is een opvoeding tot moraliteit nodig	121
2. De menselijke statuur	126
3. Het menselijk bestaan	132
4. Een bewustzijn dat zich uitdrukt in een vraag	134
5. De wet van het leven	140
6. Conclusie	149
9 Tegenover de claim	151
1. Het mysterie van de menswording	151
2. Een uitzonderlijke historische werkelijkheid	152
3. De termen van deze nieuwe werkelijkheid	156
4. De instinctieve weerstand	158
5. Tot besluit	161
Register van Bijbelcitaten	163
Register van personen	167

Een uitnodiging tot lezen

Het christelijk geloof is in de westerse wereld in het algemeen en in Nederland in het bijzonder, kwetsbaar geworden. De Kerk in ons land is een omgekeerde piramide met veel ouderen aan de bovenkant maar relatief weinig jonge mensen aan de onderkant. Katholieken zijn ook niet goed in het verwoorden van hun geloof. Toen ik nog parochiepastor was, merkte ik dat veel gelovigen hun geloof primair op het niveau van waarden, normen en deugden ter sprake brengen. Alles bijeen is het beeld behoorlijk zorgwekkend en is actie geboden.

Juist in onze dagen moet de missionaire inzet onze eerste prioriteit zijn. Mensen zijn geroepen om het geloof van hun doopsel serieus te nemen. Ik pleit voor een heldere maar ook hartelijke Kerk die mensen ophaalt waar ze staan en hen brengt bij het hart van ons geloof: Jezus Christus. Op naam van kardinaal John Henry Newman staat de kernachtige uitspraak: *'Christianity is a relationship'*. Het gaat in het christendom om de ontmoeting met een Persoon. Het christelijk geloof is een relationeel geloof waarbij God ons uitnodigt met Christus in vriendschap te leven.

In deze studie stelt Luigi Giussani dat het redelijk is zich met Christus te verbinden. De ervaring van zijn menselijkheid kan ons, in kracht van Gods Geest, de ogen openen voor zijn goddelijkheid. Ik hoop dat velen, mede door het lezen van dit boek, hun band met Christus kunnen versterken en verdiepen. Authentiek christelijk leven was en is nog steeds de meest effectieve missionaire weg.

Luigi Giussani schetst hoe God zich aan deze wereld openbaart. Christus vormt het hoogtepunt van Gods openbaarend spreken. Ik hoop dat velen, mede door het lezen van dit boek, Christus zowel intellectueel als affectief beter leren kennen en gehoor geven aan de oproep om de weg van de navolging te gaan.

Mgr. dr. Gerard de Korte
Bisschop van 's-Hertogenbosch

Woord vooraf

*‘Toen kwam er, op een vooraf bepaald moment,
 een moment in de tijd en van de tijd,
 Een moment niet buiten de tijd, maar in de tijd,
 in wat wij de geschiedenis noemen:
 het sneed de wereld van de tijd doormidden,
 verdeelde haar in tweeën,
 een moment in de tijd,
 maar niet als een moment van de tijd,
 Een moment in de tijd,
 maar de tijd werd door dat moment gemaakt:
 want zonder de betekenis is er geen tijd,
 en dat moment van de tijd gaf de betekenis.
 Toen leek het alsof de mensen
 van licht naar licht moesten gaan,
 in het licht van het Woord,
 Door het Lijden en het Offer gered
 ondanks hun negatieve wezen;
 Dierlijk als ze altijd geweest waren,
 vleeselijk, zelfzuchtig als altijd,
 egoïstisch en kortzichtig als altijd,
 En toch bleven zij worstelen, herpaktten zij zich steeds weer,
 hernamen zij altijd weer hun tocht, op de weg,
 verlicht door het licht;
 Dikwijls halt houdend, treuzelend, dwaalend,
 uitstellend, op hun stappen terugkerend,
 maar nimmer een andere weg volgend’.*

T.S. Eliot, *Koren van ‘De Rots’*

Dit is de manier waarop de christelijke boodschap door de traditie is doorgegeven tot in onze dagen. Het is mijn bedoeling de diepe redelijkheid te laten zien van de bewering van Eliot en van de christelijke boodschap zoals die oorspronkelijk wordt uitgedrukt. Leidend criterium van heel dit boek is de gehoorzaamheid aan de authentieke traditie van de Kerk, aan de gehele kerkelijke traditie.

Net als de andere twee delen van het *ParCours* beoogt dit boek voorbeelden te geven van hoe men zich bewust en op redelijke wijze kan hechten aan het christendom, rekening houdend met de reële ervaring. *Aan de oorsprong van de christelijke claim* poogt, in het bijzonder, de oorsprong van het geloof van de apostelen te definiëren. Ik heb hier de reden willen uitdrukken waarom een mens in Christus kan geloven: de diepe menselijke en redelijke overeenstemming van zijn behoeften met de gebeurtenis van de mens Jezus van Nazaret. Ik heb dus geprobeerd de evidentie te laten zien van de redelijkheid waarmee men zich aan Christus hecht, en vervolgens, van de ervaring van de ontmoeting met zijn menselijkheid, tot de grote vraag omtrent zijn goddelijkheid gebracht wordt.

Wat doet groeien, wat de geest verruimt, is geen abstracte redenering, maar het aantreffen, binnen het menselijke, van een moment van bereikte en verwoorde waarheid. Het is de grote methodologische ommekeer die de overgang van het religieuze zintuig naar het geloof markeert: het is geen zoektocht meer vol onbekends en duisters, maar de verrassing over een feit dat in de mensengeschiedenis heeft plaatsgevonden – zoals Eliot het met onovertroffen poëzie beschrijft. Dit is de voorwaarde zonder welke men niet eens over Jezus Christus kan spreken. Maar als we deze weg gaan ontstaat er een vertrouwdheid met Christus, ongeveer zoals de relatie met onze eigen moeder en vader ons mettertijd steeds meer gaat bepalen.

Ik hecht erg aan dit boek, omdat het de redenen van een bewust en rijp geloof uitdrukt. Bij het herlezen ervan met het oog op een nieuwe publicatie, heb ik – zonder ook maar

iets aan de structuur en de oorspronkelijke opzet te veranderen – enkele aanpassingen aangebracht om het voor de lezer van vandaag nog toegankelijker te maken.

L.G.

Milaan, juli 2001